

" بیانیه روز ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان "

نهم اسفند ماه در تقویم رسمی جمهوری اسلامی ایران روز ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان نام گذاری شده است. موضوع حقوق مصرف‌کننده در آموزه‌های دینی و فرهنگی بشر در اعصار مختلف همواره از اهمیت بالایی برخوردار بوده است و در مجامع بین‌المللی، اعلامیه‌های جهانی حقوق بشر و رهنمودهای سازمان ملل به کشورهای عضو بر رعایت آنها به عنوان حقوق پایه انسانی تأکید مکرر گردیده است.

جایگاه مصرف‌کننده در نظام بازارهای توسعه یافته متفاوت از آن چیزی است که امروز در کشورمان شاهد آن هستیم. در واقع مصرف‌کننده است که با خرید خود، کسب و کاری کوچک را تبدیل به قوی‌ترین برندهای دنیا می‌کند و اوست که با وفاداری و حمایت خود از یک تولیدکننده می‌تواند به محصولات آن بنگاه حیثیت و ماندگاری ببخشد.

در نقطه مقابل باز هم مصرف‌کننده است که با روی برگرداندن از یک برند یا محصول به دلیل عدم توجه تولیدکننده به سلائق و نیازهای مشتری و یا نقض حقوق بنیادی مصرف‌کنندگان موجبات اضمحلال و سقوط یک کسب و کار را رقم می‌زند و کم‌نبوده‌اند برندهایی که زمانی یکه تاز بازار خود بودند و امروز نامی از آنها وجود ندارد.

نکته بارزی که در بازارهای توسعه یافته وجود دارد و در کشور ما معمولاً توجهی به آن نمی‌شود کم‌رنگ شدن هر چه بیشتر نقش سیستم‌های نظارتی و حاکمیتی در بازار و متقابلاً جایگزینی نقش تشکل‌های برخاسته از مردم و اثربخشی گسترده آنها در نظارت، اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی می‌باشد. این تشکل‌ها هستند که با رصد و پایش مستمر بازار نسبت به شناسایی ناقضین حقوق مصرف‌کننده اقدام می‌کنند و در چنین فضایی که به دلیل اعتماد عمومی مردم به تشکل‌ها شکل گرفته است ورود به فهرست بایکوت و بلک‌لیست مصرف‌کنندگان دردآورترین تنبیه برای هر بنگاه اقتصادی است.

تعالی جایگاه مصرف‌کننده به لطف وجود زیرساخت‌ها و بسترهای مناسب، بازارهای رقابتی و ضد انحصار، ثبات اقتصادی و برخورداری مردم از بازارهای آزاد حادث می‌شود و اینجاست که مصرف‌کننده در جایگاه واقعی خود قرار گرفته و از عنصری که نیازمند حمایت است به اصلی‌ترین رکن حامی یک تولیدکننده و کسب و کار تبدیل می‌گردد.

انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان به عنوان تنها نهاد مردمی رسمی و قانونی حامی حقوق مصرف‌کننده در کشور اصل احترام به حقوق مصرف‌کنندگان در تمامیت زنجیره تولید تا مصرف را امری ضروری می‌داند و همواره برای بهبود شرایط سخت‌کنونی و ارتقاء سطح بهره‌مندی مردم از کالاها و خدمات مصرفی اهم مطالبات خود را ابراز می‌نماید.

در حال حاضر طرح درج قیمت تولیدکننده بر روی کالاها به جای قیمت مصرف‌کننده به منظور اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در راستای شفاف‌سازی نظام توزیع، قیمت‌گذاری و روز آمد سازی شیوه‌های نظارت بر بازار، عملیاتی گردیده است. لذا کلیه عرضه‌کنندگان مکلف اند با الصاق برچسب قیمت روی کالا یا نصب تابلو در محل کسب، قیمت فروش را به گونه‌ای که

برای همگان قابل رویت باشد اعلام نمایند. این قیمت که پس از اعمال کلیه ضرایب سود قانونی عمده فروشی، خرده فروشی، حمل و توزیع به عنوان قیمت مصرف‌کننده نهایی توسط عرضه‌کنندگان روی کالا الصاق می‌گردد نباید در کالاهای مصرفی حداکثر تا ۳۰ درصد و در کالاهای سرمایه‌ای حداکثر تا ۲۰ درصد بیش از قیمت تولیدکننده درج شده روی کالاها باشد.

اجرای طرح‌های این‌چنینی نیازمند ایجاد زیرساخت‌های مناسب و اطلاع‌رسانی شفاف، گسترده و فراگیر است تا از سردرگمی مصرف‌کنندگان در اطلاع از قیمت‌های تمام‌شده کالاها و خدمات جلوگیری نماید. لذا ضروری است دامنه این اطلاع‌رسانی‌ها محدود به یک سازمان نبوده و از تمامی ظرفیت‌های سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط به خصوص صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران استفاده شود.

یکی دیگر از مصائب مصرف‌کنندگان در روزگار فعلی سوء استفاده برخی از فرصت‌طلبان و سودجویان از اجرای ممنوعیت ورود برخی کالاهای خارجی تحت عنوان حمایت از تولید داخل و یا به جهت اعمال تحریم‌های ظالمانه می‌باشد. در دسترس نبودن کالاهای با کیفیت و مرغوب نه تنها منجر به تضييع یکی از بنیادی‌ترین حقوق مصرف‌کننده که حق انتخاب در خرید کالا و خدمات مورد نیاز است می‌گردد بلکه موجب گشودن دریچه‌ای برای توزیع فساد و رانت در بستر انحصار در کشور شده است. نوع مدیریت بازار در شیوه زندگی مردم تاثیر مستقیم گذاشته و فضای غیررقابتی موجبات بروز بازار سیاه، رانت خواری و فساد را فراهم می‌نماید که نتیجه آن کمبود کالاهای باکیفیت و ایجاد صف‌های طولانی برای خرید برخی کالاهای اساسی توسط مردم شده است.

موضوع حذف ارزش ترجیحی در قانون بودجه سال آینده نیز اکنون به چالشی بین دولت و مجلس تبدیل شده است. اصلاح این شیوه تخصیص ارزش برای واردات کالاهای اساسی با توجه به نبود آمار متقن از کارآمدی این سیاست و عدم توزیع عادلانه منابع و حیف و میل بیت‌المال امری اجتناب‌ناپذیر است که دیر یا زود نیازمند بازنگری و روزآمد سازی متناسب با شرایط فعلی کشور می‌باشد. اینک یکی از مطالبات اصلی مصرف‌کنندگان جایگزینی ساز و کاری شفاف و کارآمد به جای روش فعلی است که در آن یارانه تخصیصی به طور دقیق و بی‌منت به اقشار هدف پرداخت و اثر آن در سفره مردم نمودار گردد.

امید است گرامیداشت روز ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان که تبدیل به بهانه‌ای برای فریاد حقوق از دست رفته مصرف‌کنندگان این مرز و بوم شده است منجر به تغییر نگرش مسئولین و تغییر شعارهای آرمانگرایانه برخی از آنان به اقدامات عملی در حمایت واقعی از مصرف‌کننده و تقویت ارکان تشکلهای مردمی مصرف‌کنندگان در سراسر کشور گردد و شاهد بهبود شرایط و ارتقاء سطح کیفی زندگی مردم شریف ایران عزیزمان باشیم.

